

Anti-pestprotocol

We dragen allemaal bij aan een schone, gezonde school, waarin iedereen zich veilig voelt en iedereen respectvol met elkaar en elkaars spullen omgaat.

Inhoud

1.0 Vooraf.....	3
2.0 Pesten.....	4
3.0 De uitgangspunten van het antipestbeleid	8
4.0 Hoe voorkomen we pesten?.....	9
5.0 Hoe pakken we pesten aan; wie doet wat?	15
6.0 Cyberpesten; de aanvullende acties.....	18
7.0 Aanspreekpunten	20
8.0 Bijlagen	21

1.0 Vooraf

Inleiding

KiiM wil voor iedereen een veilige school zijn. Een veilige school betekent dat wij - het team, de leerlingen en de ouders -, ernaar streven:

- Een sfeer te creëren waarin de leerlingen zich veilig voelen om zichzelf te zijn en ook vertrouwen hebben in zichzelf en de mensen om hen heen;
- Een omgeving waar leerlingen leren omgaan met gevoelens en emoties van zichzelf en die van de ander én leren deze te respecteren en te waarderen.

Pesten hoort dus niet op onze school thuis en wordt dan ook niet getolereerd!

In dit document hebben wij ons antipestbeleid beschreven. In dit protocol beschrijven we hoe wij pesten op KiiM proberen te voorkomen (preventie) en hoe wij handelen wanneer er gepest wordt (curatie).

Voordat het preventiebeleid en de aanpak wordt gepresenteerd, wordt eerst ingegaan op wat pesten is en welke rollen we onderscheiden bij pesten; de beschikbare kennis en inzichten hierover worden gedeeld.

Het anti-pestbeleid/ protocol sluit af met een hoofdstuk over cyberpesten, een fenomeen dat met de verdere ICT-ontwikkelingen sterk is toegenomen in de afgelopen jaren, grote school overstijgende impact heeft en ook een specifieke aanpak vraagt. Één van de bijlagen betreft de beschrijving van de No Blame-methodiek die centraal staat in onze aanpak. Ook zijn in de andere bijlagen nog waardevolle tips en verwijzingen te vinden.

In dit document is informatie te vinden over:

- Wat is pesten?
- Wat zijn de uitgangspunten van het anti-pestbeleid op KiiM?
- Hoe wordt pesten op KiiM voorkomen?
- Hoe wordt er gehandeld wanneer pesten zich voordoet?
- Nadere informatie over cyberpesten en hoe te handelen.

2.0 Pesten

Wat is pesten?

We spreken van pesten als het negatieve gedrag naar een ander **doelbewust** is, **langere tijd** aanhoudt en er sprake is van **machtsongelijkheid**. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en bedreigend. Bij plagen is er geen sprake van een machtsongelijkheid en het is kortdurend.

In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

Pesten gebeurt meestal niet openbaar, maar in het verborgene. Het is daarom moeilijk te constateren en vaak merk je het pas als het al een tijdje aan de gang is. En als het pestgedrag wordt opgemerkt, weet ook niet iedereen hoe ermee om te gaan.

Over de redenen waarom mensen zich als pester gedragen, bestaan allerlei theorieën. Volgens de ene theorie is geweld een onontkoombaar verschijnsel, dat op zijn best op een acceptabele wijze kan worden gekanaliseerd. Volgens een andere theorie komt geweld voort uit frustratie en kan dit worden voorkomen door ontevredenheid weg te nemen, de agressie opwekkende omgeving om te vormen en reflectie op het gedrag te stimuleren.

Pestgedrag kan een aantal dieperliggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie;
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken;
- Het moeten spelen van een niet-passende rol;
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas;
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd;
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een niet gewenst niveau);
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid).

De uitingsvormen van pestgedrag

Pesten heeft vele verschijningsvormen, zoals;

- **Met woorden:** vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, mailtjes, sms-jes of What's appberichtjes schrijven;
- **Lichamelijk:** trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken;
- **Achternvolgen:** opjagen en achternalopen, in de val laten lopen, klemzetten of rijden, opsluiten;

- **Uitsluiting:** doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes, bij groepsopdrachten;
- **Stelen en vernielen:** afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen. kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen;
- **Afpersing:** dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.
- **Cyberpesten:** Anonieme berichten versturen via Messenger diensten, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van smartphones en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, inloggegevens en wachtwoorden stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen etc. (Zie verder dit protocol onder hoofdstuk Cyberpesten).

Verhoogde kansen van pestgedrag in de groep

Een onveilige situatie verhoogt de kans op pesten. Om pesten in de groep aan te pakken is kennis nodig over wat de kansen zijn op het ontstaan van pestgedrag. Een pester zoekt een reden voor het kunnen pesten. Er is een verhoogde kans op pesten bij leerlingen die:

- Een uiterlijk hebben dat afwijkt van het gemiddelde;
- Gedrag vertonen wat afwijkt van het gemiddelde, bijvoorbeeld door het hebben van moeilijkheden in het interpreteren van sociale situaties;
- Zichtbare beperkingen hebben;
- Een andere (levens) overtuigingen, seksuele geaardheid of genderidentiteit hebben; of
- Een thuissituatie hebben die afwijkt van het gemiddelde.

Signalen voor de school die er mogelijk op wijzen dat een leerling gepest wordt:

- Vaak betrokken zijn bij opstootjes in de klas of op het schoolplein;
- Vaak afwezig zijn;
- Vaak met een bijnaam aangesproken worden door klasgenoten;
- Vaak klagen over hoofdpijn, buikpijn en andere soortgelijke klachten;
- Plotseling slechtere resultaten halen;
- Regelmatig als laatste gekozen worden bij het indelen van groepjes;
- Vaak alleen zijn tijdens pauzes;
- Eerder komen dan de les begint of als laatste blijven hangen;
- Extreem reageren op kleine plagerijtjes.

Signalen thuis die er mogelijk op wijzen dat de leerling gepest wordt (voor ouders):

- Niet meer naar school willen;
- Niet meer over school vertellen thuis;
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden;
- Slechtere resultaten op school dan vroeger;
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben;

- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen;
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben;
- De verjaardag niet willen vieren;
- Niet buiten willen spelen;
- Niet alleen een boodschap durven doen;
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan;
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen;
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn;
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven.

Een leerling die gepest wordt, praat er thuis vaak niet over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte;
- Angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt;
- Het probleem lijkt onoplosbaar;
- Het idee dat het niet mag klikken.

De rollen binnen peestsituaties

De gepeste

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan andere. Dat kan te maken hebben met uiterlijk, gedrag, geloofsovertuiging, geaardheid, genderidentiteit of sociale uitingsvormen. Toch is het niet zo ongenueanceerd. Er zijn leerlingen met 'afwijkingen' die nooit gepest worden en er zijn leerlingen zonder iets bijzonders, die toch gepest worden. In principe kan overal mee gepest worden. Vaak is het iemands lichaamshouding die pesten uitlokt (wat niet betekent dat het slachtoffer zelf de schuld heeft). De lichaamshouding verraadt vaak de zwakke plekken in iemands weerbaarheid en pesters hebben daar een neus voor. Pesten komt vooral voor in situaties waarin pesters de kans krijgen, dus in onveilige situaties, o.a. in situaties zonder toezicht.

De pester

Pesters zijn vaak de 'sterkeren' in hun groep. Zij zijn of lijken populair en dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar te doen. Van binnen kunnen ze echter onzeker zijn; zij proberen zichzelf groter te maken, door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Bij pestgedrag kunnen verschillende factoren meespelen (vaak meer dan één, zie het kopje hierboven). Het is opvallend dat deze factoren zowel bij pesters als bij pestslachtoffers voorkomen. Pesters en pestslachtoffers lijken meer op elkaar dan je zou denken. Sommige pesters worden in andere sociale groepen zelf ook gepest, dan wel in het verleden.

De meelopers

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met pesten. Dit gebeurt vaak uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zijn dat meelopers

stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De zwijgende omstanders/ de stille meerderheid

Veel leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Deze groep kan zich echter wel schuldig voelen, omdat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of geen hulp inschakelen. Het kan zijn dat ze dat niet durven, of niet weten hoe ze dit kunnen aanpakken.

3.0 De uitgangspunten van het antipestbeleid

De centrale uitgangspunten van ons antipestbeleid zijn:

1. Pesten wordt door alle direct betrokken partijen – leraren, onderwijsondersteunend personeel, begeleiders, ouders/ verzorgers en leerlingen, als een probleem gezien; het wordt niet getolereerd!
2. Het onderwijs(kern)team (leraren en onderwijsondersteunend personeel) scheidt actief een veilig pedagogisch klimaat waar pesten als onacceptabel gedrag wordt gezien (**preventie**).
3. De teamleden hebben kennis van wat pesten is, weten wat de signalen zijn en hoe te handelen; het antipestbeleid/ -protocol is bij hen bekend. Zij worden ondersteund en geïnformeerd door de antipestcoördinator.
4. De school beschikt over een oplossingsgerichte aanpak wanneer pesten de kop op steekt (**curatief handelen**); er wordt steun geboden aan de gepeste leerling, de pester en de ouders.
5. Naast goed pedagogisch handelen ontplooit de school ook specifieke preventieve (les)activiteiten (**preventie-activiteiten**).
6. Leerlingen, ouders en personeel weten waar zij terecht kunnen wanneer zij met (signalen van) pesten geconfronteerd worden. En tot slot,
7. Het antipestbeleid/ -protocol is zichtbaar in de school; er hangen o.a. posters en leefregels en het antipestbeleid/ protocol is vindbaar op de website.

4.0 Hoe voorkomen we pesten?

Op de volgende wijze proberen we op KiiM een veilig schoolklimaat te creëren en pesten te voorkomen.

1. Samen leren samenleven; onze missie

KiiM heeft een duidelijke missie; we willen leerlingen o.a. leren samenleven (zie het aparte kader). Deze missie houdt rechtstreeks verband met het voorkomen van pesten en is een leidend uitgangspunt van ons onderwijsconcept en pedagogisch-didactisch handelen.

2. Verschillen, vertrouwen en verbinden; de basis voor onze schoolcultuur

Het realiseren van een veilig schoolklimaat heeft alles te maken met de manier waarop de mensen in de school met elkaar omgaan, de volwassenen (leraren, ouders) met de jongeren (leerlingen), de jongeren onderling en de volwassenen onderling. Op KiiM streven we een schoolcultuur na die gebaseerd is op de drie kernwaarden: **verschillen, vertrouwen en verbinden** (zie het losse kader). Deze waarden vormen de basis voor onze professionele houding en gedrag en zijn daarmee ook richtinggevend voor ons denken en doen. Het is de wijze waarop we de leerlingen, hun ouders en elkaar tegemoet willen treden en ook de wijze waarop we graag zelf tegemoet getreden willen worden.

3. Één heldere gedragsregel

Op KiiM werken we vanuit één centrale gedragsregel die luidt:

We dragen allemaal bij aan een schone, gezonde school, waarin iedereen zich veilig voelt en iedereen respectvol met elkaar en elkaars spullen omgaat.

Onder deze centrale gedragsregel liggen de volgende omgangsregels/ -afspraken gerelateerd aan het onderwerp pesten:

- Je bent verantwoordelijk voor je eigen gedrag!
- Respecteer anderen én jezelf!
- Je accepteert een ander zoals hij is!
- Je lacht met een ander; je doet niet mee aan onvolwassen uitlachen, schelden, pesten of roddelen!
- Je blijft van anderen en andermans spullen af. (Waardevolle spullen leg je in je kluisje)!
- Je laat je niet verleiden iemand uit te schelden of geweld te gebruiken!
- Je maakt alleen filmpjes van mensen die willen worden gefilmd. Je vindt dat iedereen recht heeft op privacy. Je werkt er niet aan mee, filmpjes over jezelf of anderen op internet te plaatsen.

4. Elk personeelslid heeft een voorbeeld- signalerings- en ondersteuningsfunctie

Alle personeelsleden van KiiM vervullen een voorbeeldfunctie, zowel in hun pedagogische handelen als m.b.t. het naleven van de centrale gedragsregel en de onderliggende omgangsregels en -afspraken.

Daarnaast hebben alle medewerkers oog voor signalen van pesten; allen hebben een signaleringsfunctie.

Door interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben, voelen leerlingen zich gezien en gehoord. Dit bevordert het gevoel van veiligheid en vertrouwen en verhoogt de kans op het tijdig signaleren van ongewenst (verborgen) gedrag. Complimenteren van goed gedrag is hierbij ook belangrijk.

De houding van het personeel kenmerkt zich dan ook als **open, bemoedigend beschermend en positief**.

Alle personeelsleden bieden ondersteuning aan aan de leerling die gepest wordt. Het bieden van ondersteuning kan ook zijn het doorverwijzen naar de juiste persoon/ functionaris en er zorg voor dragen dat het signaal daar terecht komt.

5. Regelmatige deskundigheidsbevordering van het personeel

Het antipestbeleid/ -protocol wordt jaarlijks besproken tijdens een studiemiddag en eventueel bijgesteld. De antipestcoördinator bereidt dit voor. Hij/ zij houdt de literatuur en nieuwste inzichten op dit terrein bij en informeert de collega's hierover.

6. Elk jaar gouden weken

a. In de eerste weken van het schooljaar, wanneer de stamgroepen opnieuw zijn samengesteld, worden verschillende groepsvormingsactiviteiten gedaan, om een positieve groeps sfeer te realiseren. Er wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan het kennismaken met elkaar, zodat er een veilige groep gecreëerd wordt, wat pesten moet voorkomen.

In de eerste weken staan o.a. ook de schoolkampen en schoolreisjes gepland.

b. In de eerste week van het schooljaar worden door de onderwijskernteams de (online) school- en omgangsregels in de klas besproken.

School- en omgangsregels werken het beste als de leerlingen zelf meedenken, de regels positief geformuleerd zijn en als ze zichtbaar en bekend zijn voor alle klasgenoten. De mentor inventariseert wat de leerlingen nodig hebben om zich prettig en veilig in de groep te voelen. Onderling (online) plagen en pesten wordt hierbij ook genoemd en onderscheiden.

c. Elk onderwijskernteam vertelt de leerlingen in de eerste week ook dat ze in geval van pesten hulp kunnen krijgen van de volwassenen in school en hoe ze om hulp kunnen vragen.

Aan de leerlingen wordt duidelijk gemaakt dat pesten altijd gemeld moet worden aan de mentor en dat dat niet als klikken wordt gezien, maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.

Het eerste aanspreekpunt voor de leerling en de ouders is de persoonlijk mentor; hij/zij is bekend en dus laagdrempelig. Daarnaast kan de leerling en zijn/haar ouders eventueel terecht bij één van de leerlingencoördinatoren of de antipestcoördinator. Wanneer extra vertrouwelijkheid gewenst is, kan ook één van de (interne) vertrouwenspersonen benaderd worden.

7. Antipest-activiteiten gedurende het schooljaar

- a. Gedurende het schooljaar voeren de leden van de onderwijsskernteams regelmatig de dialoog met hun leerlingen over de groeps sfeer in de stamgroep. Vooral de kernteamleden schenken aandacht aan de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Dit doen zij middels groepsactiviteiten of interventies gericht op het klimaat. Indien daar aanleiding toe is, besteedt het onderwijsskernteam expliciet aandacht aan pestgedrag. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de zwijgende omstanders benoemd. Zij kunnen hier altijd ondersteuning bij vragen van één van de leerlingencoördinatoren of de antipestcoördinator.
- b. Tijdens het schooljaar wordt regelmatig aandacht geschonken aan het thema pesten. Onder andere tijdens *De week van het pesten* wordt er extra aandacht geschonken aan het onderwerp pesten. Tevens hangen er in de school poster over anti-pesting.

8. Ouderbetrokkenheid; samen voeden we de leerlingen op!

Op de jaarlijkse ouderavonden is het antipestbeleid een terugkerend item. Ouders worden geïnformeerd over het bestaan van het antipestbeleid en bij wie zij terecht kunnen met eventuele signalen of pestincidenten waar zij kennis van hebben. Ouders worden opgeroepen ook signalen over pesten van andere leerling dan hun eigen kind te melden, opdat onveilige situaties op tijd aan het licht komen. Nb. Het antipestbeleid is ook te downloaden van de website.

9. Jaarlijks monitoren we de veiligheid

In de jaarlijkse tevredenheidsonderzoeken die afgenomen worden onder leerlingen en ouders zijn meerdere vragen opgenomen over de veiligheidsbeleving en de mate waarin gepest wordt. Zo krijgen we een beeld van hoe de situatie bij ons op school is, ook t.o.v. andere scholen in Nederland (benchmark).

De uitkomsten van deze enquêtes worden besproken in de verschillende

onderwijskernteams. Zo nodig worden aandachts- en/of actiepunten geformuleerd door de antipestcoördinator.

10. We registreren voorvallen en/of vermoedens

Docenten melden mogelijke signalen rondom pesten via Teams of bespreken dit tijdens de dagopening, zodat collega's alert kunnen zijn. Pestincidenten worden geregistreerd in het leerlingvolgsysteem Somtoday (zie 5.0 Hoe pakken we pesten aan?).

Missie van KiiM

De missie van KiiM is **kinderen leren zelf na te denken en samen te leven**. Op KiiM leiden en voeden we op tot mondige, kritische, zelfdenkende, ondernemende burgers, die kunnen **plannen** en **samenwerken**, die iets kunnen **creëren** en dat **presenteren** en die nadenken over hun inbreng, kunnen **reflecteren** en **verantwoordelijkheid willen en kunnen dragen!** Dit zijn onze zogenaamde opvoeddoelen; [de 7 essenties](#). Zij vormen de kern van ons onderwijs!

Met ons onderwijs willen we nadrukkelijk **bijdragen aan een sociaal-rechtvaardige, duurzame, vreedzame, democratische samenleving!** Ons onderwijs is daarom niet alleen gericht op het overdragen van kennis en vaardigheden, maar nadrukkelijk ook op het zijn van **lid van een leefgemeenschap** waarin burgers gevormd worden die een **opbouwende rol kunnen en willen spelen** in de samenleving.

Kernwaarden KiiM

We gaan uit van **verschillen**:

- We vergelijken ons niet met anderen maar met onszelf;
- We bieden iedereen het recht op een ongelijke behandeling.

We werken vanuit **vertrouwen**:

- We hebben hoge verwachtingen van onszelf en de ander;
- We vertrouwen op "groei" en het goed(e) willen doen;
- We leren van onze fouten; we geven en pakken nieuwe kansen.

We zoeken de **verbinding**:

- We dagen uit tot het maken van verbinding met jezelf, de andere en het andere (de wereld);
- We stellen de dialoog centraal en
- Alleen samen leer je samenleven!

Vertrouwen en verbinden maakt het verschil!

5.0 Hoe pakken we pesten aan; wie doet wat?

Wanneer er sprake is van pesten wordt in beginsel de onderstaande aanpak uitgevoerd. Let wel, het betreft een algemene leidraad; als een interventie succes heeft, kunnen vervolgstappen achterwege blijven. Het in het stappenplan genoemde traject bij aanhoudend pesten is geen automatisme; per leerling wordt bekeken welke maatregelen het meest passend zijn.

De aanpak van het pestgedrag; de NO Blame methodiek

Centraal in de aanpak van pestproblematiek op KiiM staat de No Blame methode (zie bijlage 1.0). Deze oplossingsgerichte methode gaat, in tegenstelling tot een probleemgeoriënteerde methode, ervan uit dat er geen uitgebreide probleemanalyse noodzakelijk is om een pestprobleem op te kunnen lossen. De No Blame methode is dan ook gericht op het oplossen van het probleem – het slachtoffer te helpen en het pesten te stoppen.

Hoe het probleem eruitziet, hoe het is ontstaan en wie de dader is, is bij deze methode niet van cruciaal belang. Het bijzondere van deze methode is dat, ondanks de serieuze problematiek van het pesten, er niet gestraft wordt. De aanpak vertrouwt op de mogelijkheden en bekwaamheden van jongeren om goede oplossingen te bedenken en toe te passen. Daarbij sluit het aan bij de KiiM-gedachte dat eenieder de mogelijkheid moet hebben om te leren van zijn fouten en een tweede kans verdient.

De No Blame aanpak is een relatief makkelijk toe te passen en waardevol instrument om het pestgedrag te laten stoppen en het slachtoffer te helpen. De leidraad voor de 5 stappen laat zien welke stappen gezet dienen te worden en hoe deze in de praktijk gebracht kunnen worden – zie bijlage 1.0

Wanneer het pesten aanhoudt

Wanneer het pesten ondanks de inzet van de no-blame methodiek aanhoudt en/of een pester is bij meerdere pestsituaties betrokken, dan worden de ouders van de pester geïnformeerd en betrokken. De leerling wordt geconfronteerd met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor zichzelf. Naast afspraken over eventuele pedagogische sanctiemaatregelen wanneer het grensoverschrijdend gedrag niet stopt (denk o.a. aan een persoonlijk antipestcontract), wordt de pester ook ondersteuning aangeboden. Geprobeerd wordt de onderliggende oorzaken boven tafel te krijgen en gezamenlijk wordt gezocht naar welke ondersteuning de pester nodig heeft. Dit kan variëren van een sociale vaardigheidstraining tot een verwijzing naar hulpverlening. Hier wordt ook de ondersteuningscoördinator bij betrokken.

Wanneer de leerling zich blijft misdragen richting zijn medeleerlingen kan uiteindelijk verwijdering van de school aan de orde zijn.

Steun aan ouders/verzorgers

De school biedt zowel ondersteuning aan de ouders/verzorgers van een gepest kind als van een pestend kind. Naast het geven van adviezen aan de ouders/verzorgers in het

omgaan met hun gepeste of pestende kind, verwijzen we zo nodig door naar deskundige hulpverleners.

De ouders van leerlingen die gepest worden, kunnen er moeite mee hebben, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter, een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een (sociale vaardigheids-) training aan bijdragen.

Wie doet wat?

De vakdocenten en overige medewerkers

De vakdocenten en overige medewerkers hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen om hulp en overleg in gang te zetten.

De mentor

1. Wanneer pesten plaatsvindt in klassenverband en binnen de groepen van het onderwijskernteam is de mentor de eerst aangewezen om in actie te komen. Hij/zij praat eerst met de gepeste. Daarna volgt de mentor de stappen volgens de No-Blame methode (zie bijlage 1.0). Hierbij kan hulp worden gevraagd aan mede onderwijskernteamleden, één van de leerlingencoördinatoren of de antipestcoördinator.
2. Wanneer het pesten aanhoudt, neemt de mentor contact op met de ouders/verzorgers van de pester en de gepeste, verzoekt hen om met hun kind te praten en betreft hen bij een mogelijke oplossing. Hierbij kan wederom de hulp van mede onderwijskernteamleden, één van de leerlingencoördinatoren en/of de antipestcoördinator worden ingezet voor het meedenken over een mogelijke oplossing.
De mentor(en) pra(a)t(en) ook met de stamgroep(en) en/of overige betrokken leerlingen. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groeps lid heeft.
3. Indien het probleem escaleert, meldt de mentor het gedrag aan de directeur. Hij/zij overhandigt het dossier met daarin de gebeurtenissen en de afspraken die zijn gemaakt. De ouders/verzorgers worden betrokken bij het vinden van een oplossing.
4. De mentor maakt aantekeningen in Somtoday van alle gesprekken en acties rond het pesten in het logboek van zowel de leerling(en) die pest(en) als van de leerling die gepest wordt. De mentor registreert de acties, afspraken en afloop.

De leerlingencoördinator

1. De leerlingencoördinator kan taken van de mentor in de aanpak overnemen en is bij voorkeur ter ondersteuning aanwezig bij eventuele gesprekken met ouders.

2. Wanneer het pesten het onderwijskernteam of de school overstijgt, neemt de leerlingencoördinator de rol van de mentor over; hij/zij is dan de eerst aangewezen om actie te ondernemen.

De antipestcoördinator

1. De antipestcoördinator (na melding door de mentor) kan, in onderling overleg, de mentoren en/of de leerlingencoördinatoren ondersteunen bij escalatie van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt.
2. De antipestcoördinator heeft, in overleg met de mentor, een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert een gesprek tussen beiden. Het is ook mogelijk indien de situatie dit noodzakelijk maakt, dat de No-Blame methode uitgevoerd wordt door de anti-pestcoördinator.
 - a. In het contact met de pester is het doel drieledig, namelijk: - confronteren - mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen - helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten.
 - b. In het contact met de gepeste wordt gekeken of hij bepaald gedrag vertoont, waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
 - c. De anti-pestcoördinator adviseert zo nodig de mentor om, zowel de pester als de gepeste, aan te melden bij de ondersteuningscoördinator.
3. De antipestcoördinator kan in overleg met de mentor, de mogelijkheden tot hulp met de ouders/verzorgers bespreken.
4. De antipestcoördinator koppelt alle informatie weer terug naar de mentor.

Naast de hierboven beschreven uitvoerende taken in concrete pestsituaties heeft de antipestcoördinator ook de volgende preventietaken:

5. De antipestcoördinator is het algemene aanspreekpunt rond het thema pesten voor leerlingen, ouders, personeelsleden en de directeur.
6. De antipestcoördinator houdt het antipestbeleid/ -protocol up-to-date en bespreekt het jaarlijks met het team op een studiedag.
7. De antipestcoördinator houdt de (wetenschappelijke) literatuur over pesten bij en informeert de teamleden proactief over nieuwe inzichten.
8. De antipestcoördinator bereidt de preventieve lesactiviteiten voor rond *De Week van het pesten*; hij/zij doet voorstellen aan de onderwijskernteam.
9. De antipestcoördinator monitort de sociale veiligheid op school en stelt verbeter- en actiepunten voor.
10. De antipestcoördinator zorgt ervoor dat het antipestbeleid ook zichtbaar is in de school.

6.0 Cyberpesten; de aanvullende acties

Cyberpesten is een specifieke vorm van pesten. Het vindt niet fysiek plaats, maar via sociale media. Anonieme berichten versturen via messenger- en chatplatforms, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, sexting, privégegevens op een site plaatsen, inloggegevens en wachtwoorden stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen en het versturen van een e-mailbom, het zijn enkele specifieke voorbeelden van cyberpesten.

Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven en ook grotere impact hebben. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en daardoor weinig terughoudend zijn, het ongeveer 24 uur per dag in je huis komt en de reikwijdte van het internet ook veel groter is. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen. Slachtoffers worden er zodoende jaren nadien nog mee geconfronteerd.

KiiM wil cyberpesten voorkomen door:

- De leerlingen bewust te maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten, met behulp van gerichte voorlichting en eventueel ondersteunende programma's;
- Samen met de leerlingen afspraken te maken over internetgedrag, waarbij ook aandacht wordt besteed aan hoe om te gaan met wachtwoorden, persoonlijke gegevens en het plaatsen van informatie. (Zie o.a. het reglement ICT middelen en sociale media);
- Het cyberpesten bespreekbaar te maken in de groep en de leerlingen elkaar daarop te laten aanspreken;
- Leerlingen duidelijk te maken wat de sancties zijn op cyberpesten (denk aan het uitsluiten van het internetgebruik op school, als milde vorm, of het verwijderen van school als uiterste maatregel).

Daarnaast worden ouders tijdens ouderavonden gewezen op mogelijke risico's van internetgebruik door kinderen en het belang van begeleiding.

Een melding van cyberpesten

Wanneer de school een melding krijgt van cyberpesten, worden er (afhankelijk van de vorm) de volgende aanvullende maatregelen genomen:

- ② De mentor, leerlingencoördinator of antipestcoördinator gaat in gesprek met de getroffen leerling.
- ② De mentor, leerlingencoördinator of antipestcoördinator neemt direct contact op met de ouders van zowel slachtoffer als dader (indien bekend).
- ② De ICT-coördinator en eventueel de afdeling ICT van OGMF worden ingeschakeld om te proberen de afzender/ dader te achterhalen.
- ② De getroffen leerling en zijn/haar ouders worden geadviseerd de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren en de afzender indien mogelijk te blokkeren.

- ❓ Wanneer een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en wordt geadviseerd aangifte te doen bij de politie.
- ❓ Zo mogelijk wordt contact opgenomen met de provider en verzocht de berichten of foto's te verwijderen.
- ❓ Op voordracht van de mentor, leerlingencoördinator of antipestcoördinator worden sanctiemaatregelen richting dader(s) uitgevoerd, wanneer het leerlingen van de school betreft.

Zie bijlage 2,3 en 4 voor andere tips voor ouders en leerlingen.

7.0 Aanspreekpunten

Het eerste aanspreek/meldpunt is de mentor!

Andere aanspreekpunten op school zijn:

Leerlingencoördinatoren

Dhr. Rob van Schutterhoef

Contact: rvanschutterhoef@ogmf.nl

Mevr. Yanula Hooijer

Contact: yhooijer@ogmf.nl

Anti-pestcoördinator

Dhr. Keimpe Brander

Contact: kbrander@ogmf.nl

Ondersteuningscoördinator

Mevr. Marieke Medendorp

Contact: mbolt@ogmf.nl

Interne vertrouwenspersonen

Mevr. Yanula Hooijer

Contact: yhooijer@ogmf.nl

Mevr. Eda Ay (werkzaam op Sevenwolden Campus)

Contact: eay@ogmf.nl

Externe vertrouwenspersoon

Mevr. Marjolein de Raad

Contact: m.de.raad@ziggo.nl

8.0 Bijlagen

Bijlage 1.0 **De No Blame Methode**

Stap 1: Gesprek met het slachtoffer

- Bespreken van de wens tot verandering in de situatie;
- Uitleg van de aanpak; het werken met een steungroep;
- Samen met het slachtoffer leerlingen voor de steungroep kiezen;
- Optioneel: brief of tekening voor de steungroep;
- Afspraak maken over nabespreking over 8 tot 14 dagen.

Stap 2: Organiseren van een bijeenkomst met de steungroep

- Uitleggen van het probleem;
- Delen van de verantwoordelijkheid;
- Ideeën en voorstellen verzamelen om het probleem op te lossen;
- Plannen van een nabespreking over 10 tot 14 dagen.

Stap 3: De steungroep voert de ideeën en voorstellen uit

Stap 4: Nabespreking met het slachtoffer (na 8 tot 14 dagen)

- Hoe ging het de laatste weken?
- Wat is er verbeterd?
- Wat is er nog nodig, wat kan nog anders?
- Als de situatie niet voldoende is verbeterd => nieuwe afspraken maken met de steungroep leden;
- Als de situatie weer slechter gaat worden => laat het weten.

Stap 5: Nabespreking met de leden van de steungroep, ieder apart (na 10 – 14 dagen)

- Wat heb jij waargenomen?
- Wat is verbeterd?
- Wat zou er nog moeten gebeuren om ervoor te zorgen dat de leerling zich beter voelt in de klas?

Stap 6: Afhankelijk van het resultaat, herhalen stap 2 t/m 5

- Als de situatie niet voldoende is verbeterd, worden de stappen 2 t/m 5 herhaald. Eventueel wordt een nieuw lid aan de steungroep toegevoegd en/of gewisseld.

Bijlage 2.0 **Tips voor ouders van een kind dat (mogelijk) gepest wordt**

Wees stil als ouder en luister naar het verhaal van je kind

Neem je kind serieus! Luister en stel verdiepende vragen. Verdiepende vragen betekent eigenlijk hetzelfde als doorvragen, dit om het probleem duidelijk te krijgen (probeer er geen verhoor van te maken). Spreek niet onmiddellijk een oordeel uit. Als je bijvoorbeeld zegt: 'Je bent toch geen mietje: sla er op!' Dan heeft je kind hier weinig aan. Als het kind dit zelf zou kunnen oplossen, dan had het kind dit waarschijnlijk al gedaan. Na zo'n advies zal je kind niet gemakkelijk meer om hulp of een luisterend oor vragen. Wees er voor je kind, laat merken dat je achter je kind staat, dat je je kind voor de volle 100% vertrouwt en gelooft.

Samen naar oplossingen zoeken

Kom niet meteen met oplossingen. Probeer samen naar oplossingen te zoeken. Wat past bij jouw/jullie kind? Van hieruit kunnen jullie samen gaan bedenken wat je zoal kunt gaan doen.

- Natuurlijk kun je op school gaan praten als je kind hierachter staat. Dit is vaak de eerste en meest logische stap.
- Je kunt professionele hulp zoeken, of een training waar je kind baat bij kan hebben.
- Boeken lezen over dit onderwerp en op internet informatie lezen over wat je tegen pesten kunt doen.
- Blijf in gesprek met je kind, geef eventueel adviezen wat je kind zou kunnen doen of zeggen (of juist niet) tegen de pester(s).

Doe-dingen

- Laat je kind tekenen wat het heeft meegemaakt, of laat het opschrijven.
- Geef je kind een schriftje of dagboek, dat is vaak een goede uitlaatklep.
- Als je kind moeite heeft met praten, stuur elkaar dan briefjes/appjes of miltjes.
- Ook een sport kan wonderen doen en dan niet alleen een verdedigingssport, de meeste sporten zijn goed als uitlaatklep.
- Alle mensen die iets voor je kind betekenen (vader, moeder, opa's en oma's, speciale tante, vrienden, de lieve buurtjes) laat je drie goede kwaliteiten/eigenschappen opschrijven van je kind. Het is fijn te horen wat er allemaal goed is aan je. Het zelfvertrouwen krijgt dan de kans om te groeien. Misschien zijn er kwaliteiten bij die je kind kunnen helpen bij het omgaan met de pester.
- Rollenspellen: doe in een rollenspel bijvoorbeeld voor hoe je kind op verschillende manieren kan reageren op de pester(s).

Maar het belangrijkste blijft: een luisterend oor bieden en je kind serieus nemen. Wees open en positief nieuwsgierig!

Bijlage 3.0 **Tips bij cyberpesten**

Tips voor leerlingen

Wat kun je doen om cyberpesten/ digitaal pesten te voorkomen?

- Bedenk dat niet alle waar is wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik een apart Hotmailadres of Gmail adres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als chat.
- Zorg dat jij je wachtwoorden niet doorgeeft aan anderen en zorg dat ze niet gemakkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site (evt. kan een docent of je mentor daarbij ondersteunen).
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt hebt, vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit een chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijst.
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail.
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Foto's kunnen bewerkt worden.
- Wees voorzichtig met gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden worden gebruikt die jij niet wilt.

Wat kun jij doen tegen cyberpesten/ digitaal pesten?

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen gemakkelijker gaan schelden.
- Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zo mogelijk zonder te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om sms'jes op de mobiele telefoon, dan heb je meestal de mogelijkheid om nummers te blokkeren.
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP-adres van de e-mail kan soms worden afgeleid, van welke computer de e-mail is verzonden. Een

provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail aan kan nemen. Men heeft daar de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op of vraag iemand die je vertrouwt je te helpen om contact te maken met de helpdesk.

- Ga naar je mentor of iemand van school die je vertrouwt toe. Deze zal je verder helpen om het vervelende pestgedrag te stoppen.
- Bij stalken kun jij (met je ouders/verzorgers) aangifte doen bij de politie. Voor meer informatie over aangifte doen: www.pestenslaf.nl.

Tips voor ouders/verzorgers

- Toon interesse, verplaats u in de belevingswereld van uw kinderen op internet.
- Maak internetafspraken met uw kind, print deze uit en plaats ze zichtbaar in de buurt van de computer.
- Spoor de dader op.
- Reageer nooit op pestmails e.d.
- Blokkeer de afzender in de contactenlijst.
- Treedt in contact met school of met andere ouders/verzorgers in het geval van digitaal pesten.
- Doe in geval van digitaal pesten aangifte of een melding bij de politie.
- Maakt u zich zorgen over het gedrag van uw kinderen op internet? Het is goed hierover te hebben nagedacht voordat u met uw kinderen hierover praat. Maak goede afspraken en blijf in gesprek met uw kinderen. Let wel: Controle wordt al gauw opgevat als 'wantrouwen'.

Bijlage 4.0 **Links voor bruikbare adressen bij (cyber)pesten**

Preventief

www.schoolenveiligheid.nl

Stichting School & Veiligheid ondersteunt scholen bij het bevorderen van een sociaal veilig klimaat.

Veilig internetgebruik

<https://veiliginternetten.nl/>

Een informatieve site van het Ministerie van Economische zaken, over het veilig gebruik van internet.

<https://www.mediawijsheid.nl/mediaopvoeding/>

Op deze site geven deskundigen antwoord op al uw vragen rondom media en uw kind.

<https://www.stoppestennu.nl/lesmaterialen-pesten-en-cyberpesten>

Bekijk hier meer dan 118 Lesideeën.

<https://www.helpwanted.nl/>

Helpwanted.nl is een website over online seksueel misbruik van kinderen en jongeren. Je kunt dit hier ook melden. Je vindt ook informatie over wat het is, hoe je het kunt voorkomen en wat je kunt doen wanneer het je is overkomen. Ook ouders, docenten en andere opvoeders kunnen hier terecht.

Bij pesten (informatie, adviezen, stappen, doorverwijzing)

<https://www.meldknop.nl/>

Iets vervelends gebeurd op internet? Hier kun je alles vinden, tips, te ondernemen stappen etc.

www.pestweb.nl

Als je te maken hebt met pesten, vind je het misschien lastig om erover te praten. Bij Pestweb kun je je verhaal kwijt. Voor jezelf of iemand anders. Wij helpen je met tips en advies om het pesten te stoppen. Kijk op deze website of chat, mail of bel.

<https://www.kindertelefoon.nl>

Het is heel goed om met iemand die je vertrouwt te praten over het (online) pesten. Dit kunnen je ouders zijn, een oom of tante, of een goede vriend(in). Je kunt ook altijd bellen of chatten met de Kindertelefoon (0800-0432) of met Pestweb (0900-2828280).

<https://www.stoppestennu.nl/>

Heb je hulp nodig bij de instellingen van Facebook, Twitter, YouTube, Google, Whatsapp, Instagram of Skype? Hieronder vind je handleidingen. In deze handleidingen staat beschreven hoe jij je instellingen kunt aanpassen, waardoor je de risico's dat er wat mis gaat, kleiner maakt. Ook staat er in beschreven hoe je problemen kunt rapporteren.

<http://www.bureaujeugdmedia.nl/stappenplan-omgaan-met-sexting/>

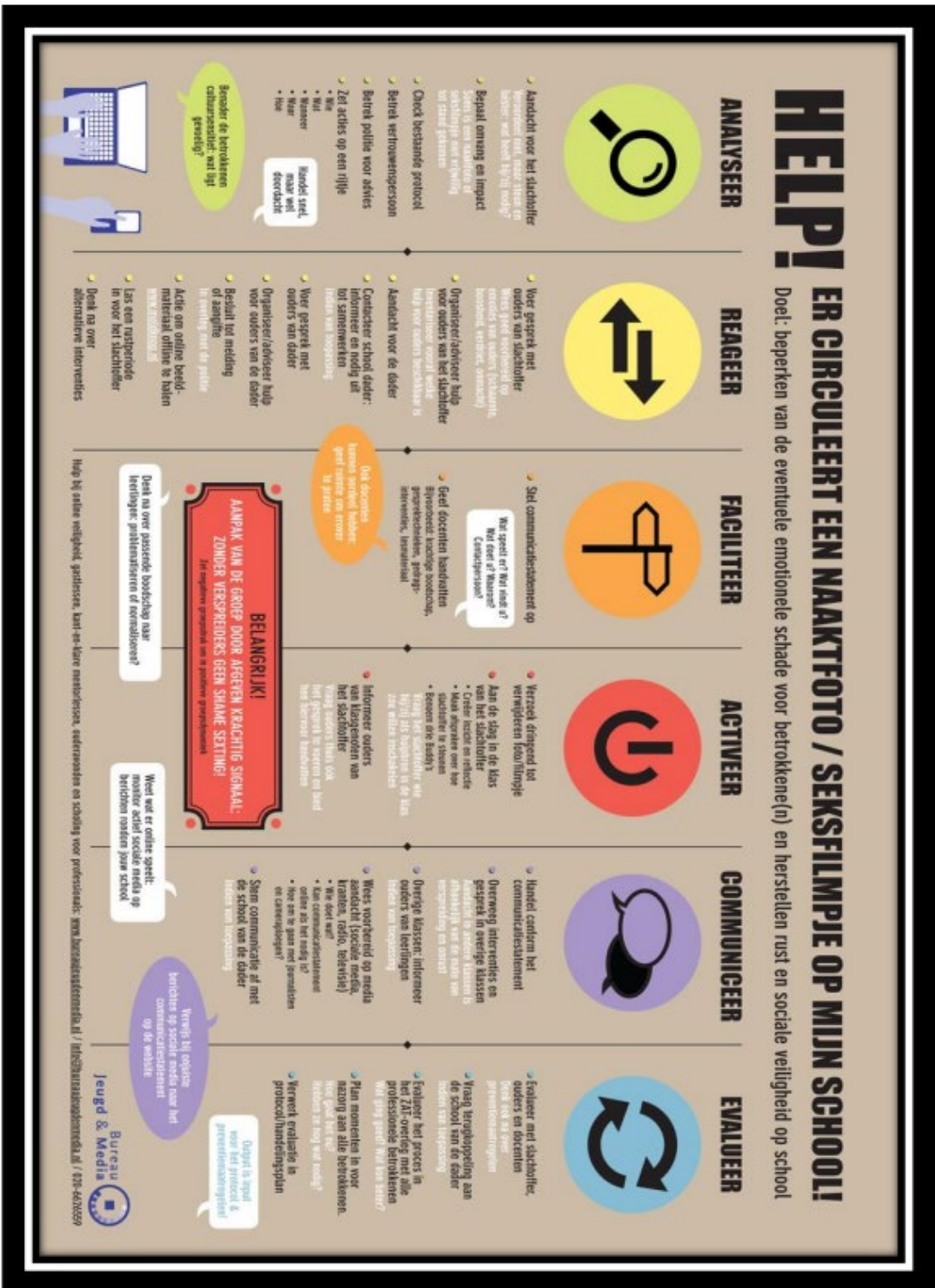
Help! Er circuleert een naaktfoto/seksfilmpje op mijn school! Stappenplan.

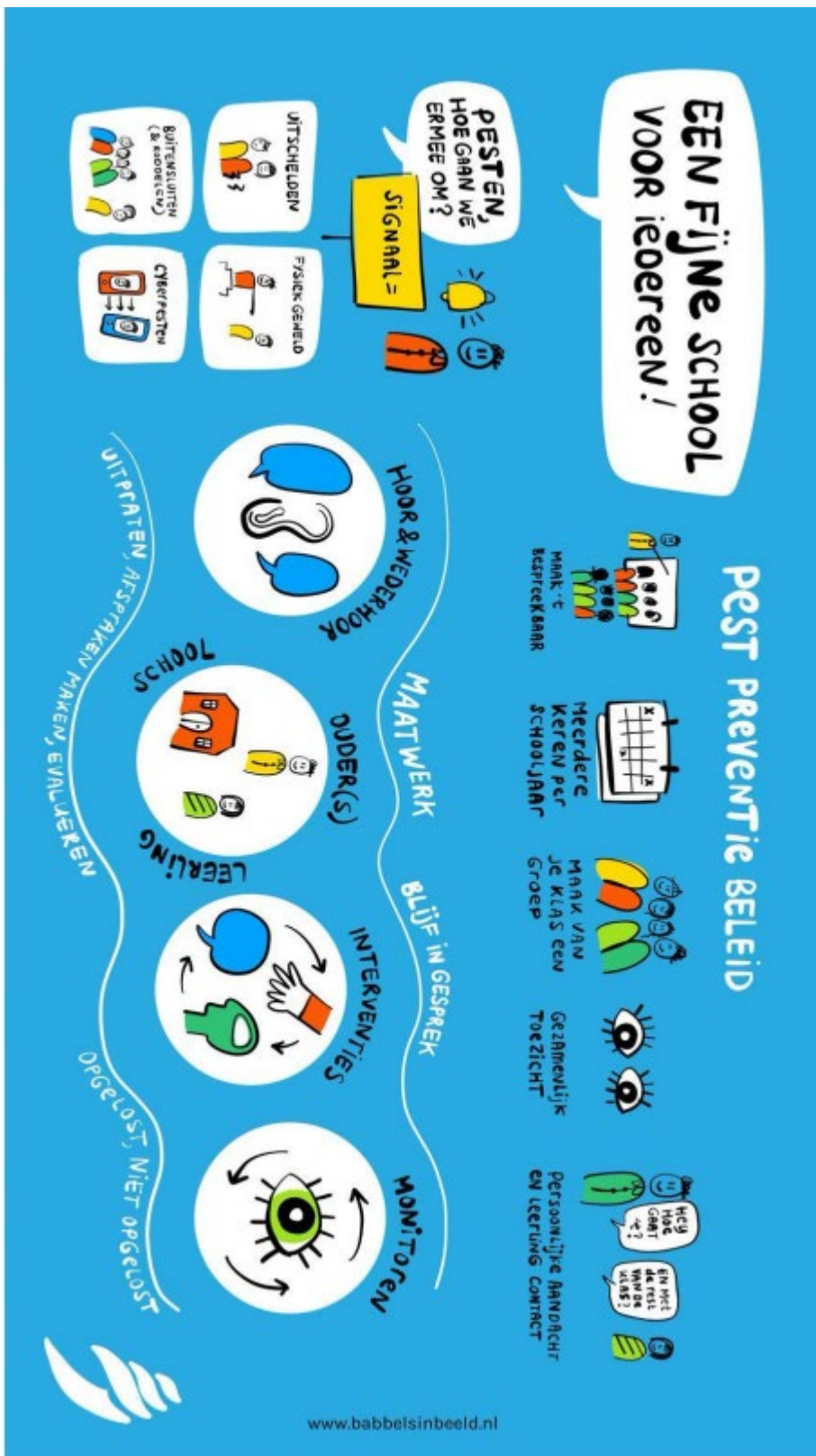
<https://veiliginternetten.nl/themes/situatie/een-van-mijn-leerlingen-wordt-online-gepest/>

5 Acties om je leerlingen te beschermen tegen online pesten.

https://www.helpwanted.nl/naaktfoto_op_school

Help er circuleert een naaktfoto rond.

Bijlage 7.0 Leerling visual pesten

